

SETMANARI IL·L·STRAT DE LITERATURA NOVA I ANUNCI

Número Extraordinari

15 CÉNTIMS

SURT LOS DISSAPTES

15 CÉNTIMS

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
l'ora ciutat. 2Los suscriptores del interior reciben
las obras del folletí encuader-
nadas.

Director: D. JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de las Cabras, 13, según.
Bussó á la escala.

PREUS DE CADA NÚMERO:

Número corrent. . . . 10 cts.

» extraordinari. . . 15 »

Los números atrassats son al ma-
teix preu y sense folletí.

FULLA D' ALBUM

Visita al camp

LO TEATRO ANTICH

(GRECH Y ROMÁ)

LO CORO.

Esquilo introduhínt en lo teatro antich un personatge, l' actor, no feu perdre per aixó la importancia d' un element tant essencial com era 'l coro.

Entre 'ls grechs, lo coro, no sols se 'l respectava sino que se 'l tenia 'n molta consideració. En ell no hi eran admesos los extrangers, ab pena de 1000 dracmas al que ho infringia. Tampoch hi eran admesos los esclaus y las personas difamadas. Las personas que formaban lo coro eran inviolables durant la representació, y

eran además excmeps del servey militar. Lo coregeu, ó siga 'l gefe del coro, havia de reunir triadas y specials circunstancias.

Lo coro figuraba 'n tots los balls solemnes y 'n totas las festas religiosas, unas vegadas ab acompañament de música y altres no.

Al presentarse 'n escena ho feya ab dignitat. Sos mohiments eran nobles y solemnes, propi de personas venerables com ho eran las que 'l formaban. En general entravan per la dreita del espectador y 's dirigian cap á la orquesta. Al seu devant hi anava 'l tocador de flauta, que tocaba tot marxant.

Lo coro cantava las estrofas, antiestrofas y epodas qual ritme anava estretament lligat als mohiments co-

reogràfics. Las *estrofes* es més que probable que al ballarlas ho feyan d' esquerra á dreta, y dreta á esquerra, las *antiestrofes*.

Lo cant alegre era acompanyat d' un dansa moguda.

Lo corifeu recitava sol los versos jámbics; los anàpetos del *parodo* y de l' *exodo*, pero no 'ls *xommos* y altres passatges lírics que anavan totalment enllassats ab lo diàlech de la obra.

Los cants, segons lo lloch ahont lo coro 'ls recitava, tenian sa denominació especial. Cantats en mitj de la orquesta s' anomenavan *stasimons*; si ho eran quan feyan sa entrada 'n lo teatro, *parodos*. La diferencia principal d' aquestos cants consistia 'n que 'ls *parodos* eran propis per ésser recitats ó cantats en una professó ó 'n una marxa, y 'ls *stasimons* servian pera en mitj del desarrollo de la acció d' un fet, mantenir la ànima 'n una especie de reculliment, necessari 'l poble grech pera poguer gosar á son pler de tots los encants d' una obra d' art.

Lo *stasimon* s' intercalaba 'n las pausas de la obra, y servia pera que 'l actor tingués lo temps necessari pera canbiarse 'l traje y la màscara.

Aquestos cants dividian la tragedia grega 'n certas parts que venian á ser com los actes en lo drama modern. A la primera l' anomenavan *prólech*, á la segona *episodi* y *exodo* á la última. No hi havia per això reglas fixas. Lo número, la extensió y la composició d' aquestas parts ó actes admetia molta varietat. Dependia del caràcter de la obra, de la acció dramática de la mateixa y del número de personatjes que hi prenian part.

Lo coro de la comedia s' componia de 24 personas. Comparat ab lo de la tragedia era numerosissim, ja que s' ha de tenir en compte que 'l d' aquesta si be era de 50 personas era pera tota la tetralogia ó siga pera las tres obras de que consta la tragedia grega. Lo coro de la comedia al fer sa entrada 'n escena, ho feya ab ordre regular, ab grups de sis, cantant lo *parodo*, que no tenia ni la extensió ni la hermosa forma del de la tragedia. Lo *stasimon* ni servia com lo d' aquesta pera 'l reculliment y cabal emoció del espectador ni era tam-

poch tan important; tenia per objecte limitar y definir las diferentes escenas, com ja hem dit, donar temps als actors pera el cambi de sos trajes.

Lo coro s' dividia 'n dos mitjos coros, dirigits cada un per un corifeu y tots plegats per un coregeu. Las evolucions del coro s' feyan en lo lloch de la orquesta. La estrofa la cantavan al donar la volta al hemicle; la *antiestrofa* al retornar sobre sos mateixos passos y l' *epos* quan estava aturat devant del altar.

Aquest sembla que era 'l lloch propi del coro, los coristas s' hi assentavan bo y escalonats á cada band; los corifeus ocupavan la part superior, desde ahont podian veure lo que passava á la escena y pendre part en la acció.

Durant la representació 'l coro estava d' esquena al públich.

En algunas obras se barrejava ab los actors. En Las Eumenidas, pujava á la escena; en l' Edipo 'n Colona intenta aturar á Creon d' emportarsen las noyas; en Los Acarniáns la meitat del coro vol pujar á la escena pera pegar á Diceopoles.

Lo coro cantava y parlava. Pero 'l corifeu sol, era qui portava la paraula, y 'n lo cant tots cantavan á la vegada.

La dansa acompanyava á la part lírica ó musical, y era segons l' assumpto de la obra. Hi havia la dansa trágica, la cómica y la satírica. Grave y magestuosa la primera, grotesca y fins á cert punt grossera la segona, y desenfrenada y lliure de tota traba la última.

Pera acompanyar las evolucions del coro se serviren d' instruments com la lira, la citara y 'l formix, y més tart de la flauta.

Lo coro 'n lo teatro romá, no es ni sombra de lo qu' era entre 'ls grechs. Tan en las tragedias de Séneca com en las dels demés autors llatins que 'n feren us, hi está com dislocat. Ni es important ni essencial. Sos parlaments son trossos declamatoris, moltes vegadas sense ilació ab la acció de la obra; trossos en que 'l poeta hi llueix sa retórica, pero que res diuen ni res afegeixen pera emocionar al espectador.

En cambi 'n lo teatro grech quina importancia no hi tel, quin relleu y vigor hi pren y quina sensació causal! Allí l' assumpto de la obra y 'l coro están completament lligats. Lo més petit mohiment de l' un repercuteix en l' altra. Lo coro, aquest espectador ideal, segons la acertada calificació del eminent helenista Müller, las mes de las vegadas exposa l' objecte de la obra dramática; se veix d' intermediari entre 'l déus y l' home desgraciat, lo consola y procura reconciliarlo ab lo destí; aconsella la pietat, la compassió, la justicia; se posa al costat del débil y espanta al superb; al recordarli la instabilitat de la fortuna. En una paraula, es una especie d' opinió pública que segons la acció de la obra, expressa 'ls sentiments que 'l comouhen.

Horatius explica d' aquesta manera las qualitats que ha de tenir:

«Lo coro farà 'l paper y l' ofici d' un actor; tot lo que canti durant los entreactes deu concórrer á la acció y tenirhi conexió d' una manera directa. Que sigui 'l defensor, lo conseller, l' amic de la virtut, que calmi 'ls ressentiments; que estimi als que temen fer mal; que llohi la sobrietat, los beneficis de la justicia, las lleys tutelars y la pau en lo sí de las ciutats pacíficas; que sigui lo guardiá fidel dels secrets; que pregui, que dema-

NIT DE DOL

ni als déus que retorni la felicitat als desgraciats y que la privi als superbis »

Com á prova de lo que deixám dit podriam aduhir numerosos parlaments, mes que pera no cansar al benévot lector, reproduhirém sols petits fragments de dugas de las obras capdals del gran Esquilo.

En la tragedia Los Persas, Xerxes al marxar á batallar ab los grechs, pera durant sa ausencia, ha deixat lo govern en mans de vells escullits. Lo coro está impacient esperant noticias de Salamina. ¡Que sentits y que hermosos son sos parlaments! Frisós enrotlla al misfatge que porta la nova de la derrota. La relació d'aquell gran desastre li arranca crits de desesperació, d'aquells de la ànima. Després expressa son dolor, que seria 'l de la Persia entera, ab paraulas com aquestas. «Oh Zeus, sobirà! ¡Avuy has destruhit aquell superb y numerós exèrcit dels persas, y has cobert de dol á las ciutats de Susa y Agbatana! ¡Quantas mares se compariran son dolor, y ab sas débils mans estriparán sas vestiduras y son pit quedarà banyat ab torrents de llágrimas! Y las persas que esperavan ab amor ardentísim tornar al dols consorci tot just comensat, y á n'aquells regalats instantes de sa joventut florida, llensan suspirant llágrimas sens fi sobre las blancas robas de son llit solitari, que pera 'l ser perderen pera no recobrarlo may més.—Y jo prenc ab dol intens la tristíssima desventura dels que ja no viuran entre nosaltres. —Assia entera avuy gerrega al trovarse sense 'ls seus fills.—¡Ay, oh rey! ¡Ay del nostre valent exèrcit! ¡Ay de la grandesa y de la majestat del imperi dels persas! ¡Ay del marcial aspecte y dels richs arreus d'aquells soldats que acaba de dallar lo destí! La patria plora aquella joventut que nasqué 'n son si y á la qual Xerxes ha conduit á la mort, omplint ab ells las tétricas tombas, del Ades.—¡Quina multitud de guerrers, la flor d'aquesta terra, los del arch temible, han baixat en d'aquell imperi tenebrós! Tota una generació, milers de milers d'homres han finit. ¡Ay exèrcit insigne! ¡Caigué mortalment ferida la nació regna y senyora del Asia!»

Terrible e 'ns presenta 'l coro 'n Las Eumenidas. Orestes, parricida, es perseguit, y acaba de ser perdonat. y 'l coro furiós parla com parla la opinió pública al ser enganyada, ab aquest vigorós llenguatge: ¡Ay, deus, nous! ¡haveu trepitjat las lleys antigas! ¡me l'haveu (Orestes) arrencant de las mans! Mes jo, la miserable, la despreciada, encesa d'ira llensaré sobre aquesta terra en desagravi de l'afrenta tot lo verí que mon cor ofega. ¡Si, que 'l llensaré! Y aquest verí s'escampará per la terra, y sa baba venenosa convertirá en rostoll fullas y flors, y matará tot ser vivent, y no perdonará als homes. ¡Oh justicia! ¡tot, tot quedarà empestat y abandonat!—¡Cels, jo sofrir aixó! ¡Jo ab lo meu sauer y experiencia habitar en aquestos llocs despreciaja de tots! ¡Maledicció! ¡Maldat execrable! ¡Desfoguém tot lo furor, tot l'odi de nostre pit! ¡oh cels! ¡Quin dolor es aquest que m'arriba fins á la ànima! Nit, mare meva, escolta los xisquets del meu despit. Los enganyz dels déus m'han confós sens que pogués defensarme y han reduhit á pols tots los honors que 'ls pobles m'ofereían.»

Aquest coro que surtí ab atxas encesas, esbarat, ab desesperació, declamant sos parlaments d'una manera esgarriposa, l'egrá produhir tal impressió sobre la multi-

tut que muchas donas prenyadas abortaren y algunas criaturas moriren de espant.

A la importancia y efecte del coro hi contribuia també la pompa del espectacle, la magnificencia y varietat del vestuari y la acertada direcció del que arreglava la escena.

J. VIDAL Y JUMBERT.

COSAS DEL TEMPS

—¡.....!

—Donchs, té; refrescat.

MALURA

Si aquest ser que se 'n diu home pogués arribarse fins á l'Agencia ahont tasan la existencia humana, no hi ha pas dupte, hi aniria sollicitant que la seva vida no sigués tan curta.

Suposo que 'm dirán que d'aixó ja n'estaban enterats, pero aixís que sápigam á lo que vaig, veuran que 'm convenia comensar ab una máxima ó cosa per l'istil perque l'assumpto s'ho mereix.

Donchs, si, ab tot y que á n'aquest mon hi estém malament, y passém la major part del temps queixánt-nosen, som de lo més tossuts, cuan tenim de deixar-lo.

Per aixó mateix, sembla mentida que hi hagi algú que per sa propia voluntat ne toqui 'l dos...

Veuhem? ara soch á lo que anava.

* *

S'han ficsat ab quina frecuencia ocorren suicidis, ab tanta manera, que per tractar d'aquest assumpto no hi trovat millor titul que 'l de MALURA. Talment ho semblá! Es un escándoll! Aviat aixó de matarse, no tindrà cap importancia! Ara mateix, ja no 'n fém cas!

Avants, cuan algú se prenía aquesta llibertat, se parlava d'ell un quant temps, fins se 'l compadeixia y tot... en fi, que l'interessat podia estarne... satisfet.

Pero avuy, que 's cas! Passat del suetto de costum, en algún dels diaris del endemà, que no n'esperí res més. ¡Oh! y que aquest últim honor, no es honor ni tal aca. Encare serveix de mofa. Sé de molts, que cuan lo llegeixen, ho fan per alt y tot exclamant: —¡Vaya un burro!

De modo que 'ls que 's sentin inclinats á n'aquest camí, que 'lo deixia corre, perque s'exposan á ferhi un paper ridícul.

Y qui 'ls digui lo contrari, 'ls que es te mala volensa.

Per més que sembli estrany, molts que hi entenen, diuen que 'l suïcidi es una cosa encomanadissa, no per l' istil d' una malaltia, si no, per lo molt que l' home 'é de mico, en tocant á instint d' imitació. ¡Quins capritxos!

¡No ho he pogut entendre may! Que s' encomanin altres cosas, per exemple, 'ls badalls ó 'l veure cer- vesa, conforme, encare hi passo; pero per fás ó per nefas esborrarse del padró municipal y no poguer do- narse 'l gust de pagar cédula... fugí, home, fugí; es no tenir modos ni vergonya.

Atentar contra la propia seguretat individual, es cosa que no té nom, mereixeria un cástich... Crech que d' aixó ja 'n parla lo Códich; pero si, al que se surt ben bé ab la seva seba, tot lo més que pot fèrseli es un nus á la cua.

Me deya un senyor que havia fet la fortuna tenint al seu cárrech, durant dos anys, un dels guarda-robas del Cassino de Montecarlo, que allí, hi estavan molt acos- tumats; perque á cada punt s' hi trobaban—vetaquí, pot-er va fè 'ls diners dels sombreros y bastons que li quedavan—donchs si, diu que ni 'n feyan més ni menos, y anyadia:—En aquets cassos, lo millor es fer com feyam allá; tirarhi terra á sobre.

* *

Los que més contingent donan á n' aquesta debilitat, son los enamorats.

Sembla mentida qu' es prenguin la cosa de tan bona fé. Es á dir que perque 'ls pares d' ella s' hi oposan ó ella está per un altre, han de perdre la formalitat es- cribint alló de «Sr. Juez no se culpe á nadie etc...»

Per la mort de Deul que som noys?...

Lo cas es que n' hi han alguns que ho fan ab una rapidés y aparato, digne de millor sort.

Recordo un fet, que 'm sembla no vindrá mal l' explicarho:

Tenia ell divuit anys, se trobava en aquella edat de transacció en que ni s' es noy ni home, cuan se vá en- grescar de mala manera de una criatura que tot just n' havia complert quinze, petiteta, desarrollada, hermosa... res, era lo que se 'n diu, una poma camusina.

En los amors primerenchs passa al igual que ab la fruita; casi sempre s' indigesta

Aquell pobre xicot, s' ho va pendre ab tanta fuga que, ni sossegaba, ni dormia, ni menjaba, en fi, feya y deixaba de fer tot lo que s' acostuma en semblants cassos.

Cuan ja no pogué més, prengué 'l determini heroich de demanarla als pares d' ella. Se revesti de valor y se 'n aná cap á la casa de la robadora del seu cor; de la qu' era objecte de tantas horas d' angunia y torment, y pérdua de classes á la Universitat, encara que aixó sia dit de pas...

Arrivá á la ditxosa morada y demaná als pares de la Consuelo—ja li sabia 'l nom; com que s' escribian!— que no tardaren á presentarse.

No cal dirne res, pero vaja, si algú s' ha trovat en un cas semblant, ja compendrà la situació del xicot.

Ell, encare se portá tal cual.—Després d' ensopegar per tot arréu, tirar algún moble y sentarse á terra per haver pres mal la distancia de la cadira, passats aquets preliminars, desseguit emprengué l' assumpto, pero per més voltes que donaba la malehida llengua no més s' empenyaba que 'n dir disbarats. Per fi, suhant una miqueta y fent esforços de flaguesaa, trová la manera, —no com l' havia estudiat, aquella si, que hauria sortit bé—la manera suficient pera ferse entendre del motiu que l' impulsava á fer aquella visita.

Amigo! prou massa que l' entengueren! Quin cambi! La mare cridant que surtis d' allí, dihentli qu' era un criatura, un babós, un carnestoltas, y 'l pare, s' ho prengué, riu que riu.

Entre un y altre desconcertaren á n' aquell pobre xicot de tal manera que, desesperat, apelá al suïcidi. No duya arma en aquells moments, pero, oh! esperança realisadora, lo balcó estava obert; no s' hi pensá més, pegá embransida y... patapum!... s' hi tirá de cap.

No s' espantin! Per més que al arribar abaix quedá *exámíne*, la cosa no passá de la categoria d' una tam- borella.

S' havia trastornat tant al veurer contrariadas sas esperansas que no s' recordá, que per entrar ahont era, sols havia tingut de pujar... tres esglahons. La casa era al Ensanche, y 'l balcó un d' aquells tan baixos, que si no fós per la brana, semblarian la entrada d' una botiga.

Diuen que després d' un rato, obri 'ls ulls y al darse compte de lo que havia fet y veurers voltat de gent, s' aixecá y fugí corrents, entre crits y riallas dels vehins y altre gent que s' havia reunit.

No se 'n sapigué res, fins al cap de dos anys en que digueren que l' habian vist de brasset ab un altre dona.

¡Vegin si va ser burrada la d' aquell minyó!

Y encare menos mal que hi vá salvar la pell. Cuan l' infelis hi peta, alashoras si que resulta tonto!

Considerin si algún d' aquestos resucités, y vegès que la causant de son fatal determini, se passeja de brasset ab un altre home, y voltada de quatre ó cinch noys rossos ó morenos que pe 'l cas es igual.

No hi ha més, tornaria á morir-se, pero seria de vergonya.

Home, á lo menos aquesta mort seria més justificada, oh, y que segons lo temperament de la *infel* potser també ella hi pagaria la festa. Si, perque al veurel es probable que s' morís de riurer.

Veuen? Aquesta es la més bonica de tolas.

¡Quina satisfacció la de pòguer dir:—Noys, avuy m' hi mort de riurer!

J. XIMENO PLANAS.

¡AQUESTAS CRIADAS!...

—... Si que 'm sab greu!

—Ja veurá, de serhi, ja hi es, pero m' ha dit que no més volia rebre á las amigas de confiansa...

IDILI

Lo sol comensá á sortir,
lo rossinyol rellaba,
la poncella esclatá en flor,
y l'abella revoltaba.

Elia ab miradeta trista
me va dir quasi ab dolor,
—¿com es qu' hem vingut aquí
si no hem de parlar d' amor?—

Engrescat ab sas paraulas
m' ajupí y cuilí una flor
y posantla en sas mans blanques
vareig dirli:—Es mon amor.—

Y ella deixant sa tristesa
allunyar ¿saben que feya
com á retorn de la flor?
Molt senzill, ella somreya.

Y mentre en sos llabis purs
lo somris se dibuixaba,
lo sol seguia sa ruta
y 'l rossinyol rellaba.

AMADEO BERTRÁN

SERVEY DE HORA

TARRASSA.—La companyia del teatro Romea últimament nos ha representat *Lo mohiment continuo* y la pessa *Carlos I*.

Dissapte dia 16 representaren lo drama *Las claus de Girona* y la pessa *A sants y á minyons*. Foren aplaudidas.—I.L.

TARRAGONA.—Diumenge passat lo teatro «Brosseschn» va doná una representació extraordinaria, posantse en escena *Un tagó*, *A ca la modista* y *Gos y gat*, sent molt aplaudits tots los actors, especialment Sola, Roca, Carripobadal (J.) y (T), Amat, Canelles, Quintana, E. Roca y Molas. En ensaig *Palots y ganxos*, *La gran idea* y *Aucells de jardí*, donarém detalls.—J. K.

SABADELL.—Diumenge la companyia catalana, per la tarde posá en escena lo drama *Las Francesillas* y la pessa *Lo marit de la difunta*, y per la nit la comedia *Lo que no 's pot demanar* y *Nit de nuvis*.

Per la nit en la Associació de Catòlics se representaren lo drama que du per títol *Fruits anárquichs* y la sarsuela *La rialla*.—E.

UN MÚSICH

Lo que pot una afició
¡sis horas que toca aixó!

UN TÍMIT

—Ja venrá, fazzi l'favor. ¡No veu qu' eztém zols..

—Animis, home, animis...

LA DECLARACIÓ

No era la Filomena una d' aquellas hermosuras que pintan los autors de novela, per comprometre als dibuixants que las ilustren al cromo. Molt al contrari; si hem de parlar clá en honor de la vritat, la Filomena era lletja; aixis com á 'n Melcior res li faltaba per ser com sol dir-e, tot un bon mosso. Los dos havian nascut al abrich de la mateixa casa, junts habian passat los felissos temps de l' infantesa y en las sevas joguinas potsé 's creyan poch menos que germans. Y no era pas gran cosa la diferencia que diguém. Consistia sols en que ella era la filla hereva d' un banquer millonari, y ell lo fill últim del infelis cotxero del banquer.

Abdós nins deixaren de serbo y arrivaren á la edat en que las ilusions del cor comensan á traspuar per la mirada.

De quant temps potsé 'ls dos alenavan un amor que ni 'l creyan sisquera!

Pero massa prompte que 's descifrá l' enigma!

Un dia en Melcior anunciá á la Filomena que li habia tocat en sort anar al servey de las armas. Y aquesta fou la primera revelació, la primera descarga d' amor declarat que cada hu senti en lo seu cor. Pero callaren. Quin sufriment per la pobre Filomena! Ella podia revelar al seu pare l' amor que per en Melcior sentia y tal vegada aixís redimirlo... mes redimirlo era insegú: ¡la vergonya certa!

Per altra part, també en Melcior acariciá per un moment l' idea de declarar la passió de son pit á la donzella... pero ¡ahl aixó, encara qu' ella 'l correspongués, lo rebaixaria als seus ulls. No; valia més entregarse á la sort. Qui sab! ell encare, en la carrera de las armas podia arribar á capitá... á coronel... á general... y allavors si, declararli obertament aquell amor, ab la seguretat de poderla abraçar dignament com á esposa.

Ab aquestas ilusions marxá en Melcior á la guerra, sens dir una paraula que deixés entreveure son afany á Filomena; quedant aquesta en un mar de desconsol y esperant sense saber verdaderament lo que esperava. L' últim resto d' alegría desapareixqué de son semblant. Buscava la soletat, y sentia morir-se d' anyoransa; son pit estava sedent d' amor, y desdenyá á quants amor d' espós li oferian. ¡Quina situació mes angustiosa!

Empró no 's prolongá gayre temps l' ausencia del seu estimat. Avans de cumplir l' any torná 'n Melcior;

tornà, si; mes no ab la faixa de general ni ab una pàgina d' honor en l' història, com ell havia somiat; sino ab una cama amputada per una bala de canó y ab un document de llicència per poder implorar la caritat pública. ¡Tant se vall!

Mes, y en aquí está lo fenómeno, si avans era difícil la realització de sos somnis, avuy era ja totalment impossible, y no obstant á cada moment sentia creixer més aquella insensata passió.

¿En qué donchs podia basarse l' esperança, si tot amor deu tenirla, quan ell primer hauria mort que revelarli en aquell estat ni la mil·lèsima part de lo que havia sofert y estava sufrint per ella? Oh! somnis del amor! la mes trista, la mes alegre y la mes tonta de las tonterías humanas!

Son ànim anava defallint, al pas que son cos, minat per una dolencia que en va hauria tractat lo metje, anava també sentint l' abandono de la vida.

No 's feu esperar gayre l' cop mortal. Un dia, mentres estava implorant la caritat dels fíels en lo pórtich d' una iglesia, rebé de mans de sa mateixa estimada una almoyna. Al sentir lo contacte de sos dits. Melcior aixecà la vista, y abdos quedaren per un moment com petrificats. Filomena sentí abrassarse, y en tant aixugantse dos llàgrimes entraba al temple; en Melcior, deixant caure una moneda d' or, aclucà ls ulls y nuàntse-li al coll un «Deu li pagui la caritat» rodà per terra, sens dar senyals de vida.

Desde allí fou conduhit al hospital.

Llarch temps passà en aquella santa casa. Pel seu mal no hi havia cura possible, y aixís esperava només la mort com á terme segü de son sufriment. En los últims dias de sa vida tal vegada sols endolcian sas llargas horas de dolor la sollicitud d' una *hermana* que sem blava entregada al cuydado d' ell exclusivament.

Aquella *hermana* era Filomena.

Trista condició humana! nos creyém impotents las més de las vegadas pera lluytar ab lo possible, entregantnos aprés temeraris en irrissorias y quiméricas lluytas!

¿Qué l' havia portada allí Filomena professa en aquell humil hábit? Potsé l' fastidi de la vida, tal vegada l' remordiment, ó qui sab si sols era l' afany de recullir l' alé postrer d' aquell que havia fet néixer en son cor la primera ilusió y que ab ell desapareixia la última! En Melcior la havia conegada, pero ¡ja era tart! Al trobarse en lo llit del hospital, senti, com qui desperta d' un somni, que totas las ilusions de son cor habían desaparegut. No estimava res, ó millor dit, hu odiava tot.

En tant, Filomena no 's movia de son capsal, veyá com son estimat s' anava morint y sentia la recansa, l' desespero de no poder-li dir que l' estimava.

Volia parlarli, y al veures ab aquell hábit s' estremia, tocaba lo front y las mans del agonitzant, y l' contacte febrós l' horroritzaba.

Per fi en Melcior li dirigí una mirada, li allargá l' bras. ¡Jesus!

Tenfa la vista entelada, aquella ma era com de marbre!...

—Melcior! cridá la Filomena abrassantlo ab desespero.

—Adeu! murmurá Melcior.

Clogué ls ulls y al donar l' últim badall, en los llabis se dibuixá una rialla sarcástica, tan freda com sa mateixa mort.

—Melcior! Melcior de mon cor! torná la Filomena besantlo fora de si; jo t' hi estimat sempre! jo t' estimo encare!...

Ella l' estimava! Aquella era la declaració primerat! Mes Filomena sols amanyagava un cadavre.

Pobre Melcior! á bona hora li habían surtit berrugas!

JOAN RIBAS PUIGVERT.

¡QUIN BARÓ!

Me te lo marqués Parera
sols per durli la sopera.

TEATROS LOCALES

TIVOLI.—L' estreno de la nova sarsuela *El colegio*. Totó va anantse aplassant fins á dimecres passat, per quin motiu, nos ocuparem d' ella en lo próxim número ab la detenció que 's marceix l' éxit obtingut.

ELDORADO.—Tant en las funcions de benefici com en las de costum, aquest teatro s' ha vist favoregut á diari per numerosas entradas, demostrant que l' públich no 's cansa de saborejar los últims éxits de la casa.

NOVETATS.—Dimars s' estrená en aquest teatro la comedia *La rencorosa*, última obra del eminent Joseph Echegaray, obra que l' seu estreno á Madrid sigué un fracàs, com recordarán los lectores de «l' o Teatro Regional», segons carta de nostre corresponsal publicada en lo número 115 corresponent al 21 de Abril últim.

La obra, del eximi dramaturg, es cert que té grans defectes, pero opiném que l' públich de Madrid, li concedí judici massa sever, ja que son algunas, y bonas, las bellas que conté *La rencorosa*.

GRANVIA.—En vritat que si l' públich concedeix especial favor á n' aquest teatro, la retribució no pot esser més justa, ja que 's dona l' cas nou, de poguer apreciar, ab economia de preu, bons conjunts, obras novas y brillant propietat escénica alhora.

Gardenia, sarsuela en dos actes, estrenada divendres de la setmana passada, llibre arreglat pel Sr. Colomer ab música de Perez Cabrero, valgué un triomfo als autors y actors, per quin motiu, no es aventurat assegurar, que hi haurá obra per dias.

L' assumpto de aquesta obreta correspon de plé al género picaresch y relliscós pero salvant sempre ab esquisit coneixement artístich, las situacions més perillosas que atravessa l' argument. L' arreglo es de má mestre y amenisat ab xistes que son celebrats, y n' haurian resultat molts més si l' arreglo hagués sigut fet en catalá, en quin género produheix molt millor la ploma del senyor Colomer; al mateix temps li assegurém, n' hauria recullit més profit. Ell millor que nosaltres, sabrá que una obra castellana d' autor catalá, per bona

que sia, quant li costa atravesar l' Ebro. Ho conseqüeix alguna *Dolores*; y encara.

La música no forma ab lo llibre perfecte maridatge. Aquesta deuria esser joganera, alegre, original y d' aquella que s' *encasta* y la que d' *Gardenia*, reuneix escassament aquestes condicions; té presunció de ópera, y recorda sovint pessas conegudas.

La execució, direcció y presentació escènica de la obra, á una altura que més no pot demanarse, per quins motius no es d' estranyar qu' el públich ompli 'l teatro cada nit, sortintne més que satisfet.

JARDI ESPANYOL.—La sarsuela catalana es la que més s' ajusta á la casa; aixís s' ha comprés y aquest es lo género que ab preferència s' hi cultiva y ab més aplauso.

Ultimament s' ha estrenat la revista *Las Reformas* que ha sigut modificada ab algunas novas escenas, algunas d' ellas, aplaudidas cada nit pel número públich que hi assisteix.

Per aquesta setmana estava anunciada la divertida sarsuela *La Guardiola*.

LABRUGUERA.

BANYS DE MAR

Próximas escenas de la temporada.

NOVAS

Ab lo present número extraordinari, se reparteixen las planas 25 á la 40 del drama «La flor de la montaña», quin éxit ha quedat demostrat una vegada més, per la creixent acceptació ab que ha sigut rebut pel públich lo reparto d' aquest obra.

Lo número vinent portará folletí de vuit planas, al consabut preu de 10 céntims.

—Lo producte total que 's recaudá en la funció que á benefici dels pobres celebrá la Societat Roger de Flor se destiná á pans de tres lliuras, repartits per medi de bonos, lo diumenge passat, al mateix local de la Societat. Fou amenisat l' acte per la banda del regiment d' Asia.

Nosaltres reberem cinch de dits bonos que 'ls repartirem entre altres tantas familias necessitadas del barri ahont está instalada nostra Administració.

Gracias en nom dels pobres, á la filantrópica societat qu' entre sas festas y expansions, se recorda dels infelissos necessitats.

—Jemá diumenge «L' Orfeo Catalá» donará un concert en lo seu nou local del Carrer Dufort, 1, principal. Donará á coneixer algunas composicions de reputats mestres estrangers y també exccutará per primera vegada cansons del immortal Mtre. Clavé.

—Dilluns de la setmana passada morí D. Rómulo Coello, actor que durant llargas temporadas havia actuat en lo Teatro Romea, estrenant aplaudidas obras del repertori catalá.

—Diumenge passat, en la Societat del barri marítim Barceloneta, «Marqués de La Mina» se representaren ab molt ajust y mereixent aplausos, las pessas «Cinch minuts fora del mon» y «Un barret de pega.»

En aquesta Societat, próximament tindrà lloch l' estreno de una comedia en un acte, titulada «La Trinitat del Amor», original de J. Bué Ventura.

—A Paris s' ha estrenat ab gran éxit la ópera «Djelma» en tres actes, poema de Lomon y música de Lefebvre. De la música especialment, se 'n fan grans elogis.

—Próximament tindrà lloch á Fransa l' estreno de una ópera ab lo títol de «Dinah» y quin llibre está inspirat en «Cymbeline» de Shakespeare.

—Desde que s' inaugura la Galeria de Figuras de Seu de la Societat Niu Guerrer, ha sigut visitada per més de 16.000 personas.

—Lo concert donat diumenge passat en lo teatro Tivoli per la Societat Euterpe, se vegé favorescut per un públich numerosíssim que aplaudí ab entusiasme todas las composicions. Ahir tingué lloch altre dels concerts de la temporada.

CUL DE SACH

En un ensaig.

—Alto, alto!—diu lo director d' escena als compar. sas.—Vosaltres, al sortir y trovar á la baronesa abraçada ab lo patge, heu de quedar parats y sorpresos... —Torneuhí.

—Tornarhi?—diu un comparsa—ho farém mes malament, com que no 'us vindrá de nou, encare 'ns sorprendrem menos.

LA CANSÓ DEL COMPARSA

De dias faig de manobra,
de vespres faig de marquès,
de duch, de compte, de bisbe,
de general y de rey.

Quan soch manobra de dias,
guanyo nou ó deu ralets:
de vespres sent bisbe ó compte,
mitja pesseta no mes.

¡Y tinch de fer la comedia
per dos rals sols.!
¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Es la vida del comparsa
vida de molt compromís:
segons per quins espectacles
te rondinan perque ets prim;
segons per quins ets massa ample,
massa alt ó massa petit,
y si ets molt petit t' estiran
com si 'n fesses ara 'ls vint.

¡Y torna á passar la quinta
per dos rals sols....!
¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Al estiu moltes vegadas
tens de fer l' os, y ab la pell
t' engabanyan y t' ofegas
á l' escalfor dels quinqués.

Y quan fá aquell fret que pela,
hi ha vegadas al hivern
que has d' anar tan á la fresca,
que aixís que surts, riu la gent.

¡Y ensenya las tevas gracias
per dos rals sols....!
¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Segons com, faldillas portas

—Renoy, com s'hi assembla!...

d' una grega tot voltat;
segons com, en lloch de calsas,
un vèl de color de carn.

Ensenyant las camàs primas,
tothom riu quan som uns quants
que semblèn tots de renglera
la barana de un terrat.

¡Y ensenya las tevas gràcias
per dos rals sols....!

¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Per fè 'l capitá manaya
guerrer de llansa pelut,
ab clin te lligan las barbas
fins á l' orella per munt.

A voltas t' omplen de cascós

y te 'ls clavan fins als ulls,
y dalt baix vestit de llaua,

¡Deu meu! ¡y que vas feixuch!

¡Y haver de dur tanta carga
per dos rals sols....!

¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Si algun dia 't distingeixes
dels demés, ets envejat.

Un dia 'm van dá un aplauso
perquè vaig saber fè un bram,

y des' llavors tots los altres

m' están desitjant lo mal;

si 'ns trobém en cap batalla

tots me trepitjan quan caych.

¡Y deixat passar per sobre

per dos rals sols....!

¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Sempre 'n rumian alguna
perquè quedi malament.

Fent l' estàtua del Megia

quan lo Tenorio vam fer,

de part d' arrerà 'm tocavan

perquè no m' estés tant quiet.

¡Me 'n van fer de pessigollas!

Fins semblava que ballés

¡Y ferme quedar de pedra

per dos rals sols....!

¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Fent una màgica un dia,
jo treya 'l cap y res mes
per un forat d' una taula
sens que 'm pogués moure gens,

—Més ho notarás cuan sápigas que avuy
no vas á dinar.

y á sobre hi van posar pebre:
¡d' estornuts, ne váreig fer!
podèu pensar quinas riallas
sentint tan sovint ¡etxém!

¡Y estornudar tantas voltas

per dos rals sols....!

¡Si pogués ser lo que semblo
quan no semblo lo que soch!

Jo 'm pensaba fer carrera
y ab trenta cinch anys que ho faig,
no mes he arribat á cabo
y encare guanyo 'ls dos rals.

May he pogut di en las taulas
quatre mots tots d' un plegat
y sols me pesa que á voltas
faig de traidó y criminal

Mes llavors faig la comedia

per dos rals sols,

que ans d' esse 'l que llavors semblo,
prefereixo sé 'l que soch!

† JOSEPH VERDÚ.

ERIGMAS

TARGETA

ANA POLLAS

PALS

Combinar lo titol d' una comedia catalana.

GUIZÁN Y GARRETA.

Las solucions al número próxim.

SOLUCIONS DELS ENIGMAS INSERTATS AL NUMERO 124

XARADA.—Re-cá-ma-ra

TARGETA.—Lo apotecari d' Olot, La mosca al nas.

INTRINGULIS.—Paula

GEROGLIFICH.—Com més burras, més cuas.

Correspondencia

Manuel Torenso, Agustí de la U, T. O. T., C. de Belles-
guart, Salvador Borrut Solé, Martí Botsoms y Francesch To-
rres: anirà alguna cosa —Lo demés no serveix.

Imp. Alsina y Clós, Muntaner, 10.